

Kontrollsystem för hållbarhetskriterier

- För att man ska få statligt finansiellt stöd för användning av biodrivmedel och flytande biobränslen måste hållbarhetskriterierna vara uppfyllda.
- För jordbruksråvaror som används för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen innebär hållbarhetskriterierna att man måste visa om de kommer från åkermark, betesmark eller slätteräng. Man måste även visa om markens användning ändrats sedan 1 januari 2008.
- Jordbruksverket kommer att på sin webbplats erbjuda en karttjänst baserad på information från blockdatabasen. Där ska marknadsaktörerna kunna verifiera att hållbarhetskriterierna rörande jordbruksmark är uppfyllda för de partier biomassa som de hanterar.

Kontrollsystem för hållbarhetskriterier

Klimatenheten
Regelutvecklingsenheten

Författare
Lena Niemi Hjulfors
Tomas Jacobsson

Foto: Bioenergiportalen

Sammanfattning

Den 1 januari 2011 trädde en lagstiftning som reglerar hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen i kraft i Sverige. Syftet med hållbarhetskriterierna är att produktion och användning av biodrivmedel och flytande biobränslen ska bidra till minskade utsläpp av växthusgaser och att produktionen av råvara sker utan att värdefull natur hotas.

Hållbarhetskriterierna måste vara uppfyllda för biodrivmedel och flytande biobränsle som ska räknas med i det nationella målet för den andel förnybar energi som ska ingå i Sveriges energianvändning. Detta mål anges i det EU-direktiv som ligger till grund för lagstiftningen. Dessutom måste kriterierna vara uppfyllda för att man ska kunna få statligt finansiellt stöd för användning av dessa bränslen.

Regelverket medför ett merarbete för den aktör som är skyldig att rapportera att kriterierna uppfyllts men även i viss mån för råvaruleverantörer som måste förse aktören med nödvändig information om råvarornas ursprung. För att underlätta för berörda behövs ett enkelt verktyg som bygger på lättillgänglig information om jordbruksmarken och dess användning.

På uppdrag av regeringen ska Jordbruksverket utforma ett kontrollsystem som omfattar de markanvändningskriterier som rör jordbruksmark. Systemet ska göra det möjligt att verifiera om råvaror för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen som produceras på jordbruksmark uppfyller hållbarhetskriterierna.

Kontrollsystemet kommer att bygga på den information om jordbruksmarken och dess användning som finns samlad i jordbruksverkets blockdatabas samt de uppgifter som lantbrukaren lämnar i sin ansökan om jordbrukarstöd. Från och med 2012 är avsikten att ha en karttjänst tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats där aktörerna på biobränslemarknaden kan zooma in till sin råvaruleverantörs marker och antingen finna friklassade ”gröna” områden eller ”röda” som då får utredas vidare för att finna bakgrunden till detta. På så sätt kommer marknadsaktörerna själva att kunna verifiera att de råvaror som använts för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen uppfyller de hållbarhetskriterier som gäller för jordbruksmark.

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Uppdraget	3
1.2	Uppdragets genomförande.....	3
2	Hållbarhetskriterierna	4
2.1	Krav rörande växthusgasutsläpp och ändrad markanvändning	5
2.1.1	Mark med stora kollager.....	5
2.1.2	Ändrad markanvändning	6
2.2	Hållbarhetskriterier för områden med hög biologisk mångfald	6
2.2.1	Skyddade områden	6
2.2.2	Naturskog	6
2.2.3	Gräsmark med hög biologisk mångfald.....	6
3	Vad innebär regelverket om hållbarhetskriterier för jordbruket?	7
3.1	Vad gäller för jordbruksmark?	7
3.1.1	Betesmark och slåtteräng.....	7
3.1.2	Åkermark.....	8
3.2	Identifierade kontrollbehov	8
3.3	Regelbörda.....	8
4	System för verifiering	9
4.1	Blockdatabasen.....	9
4.1.1	Verifiering av mark som inte ingår i blockdatabasen.....	9
4.2	Kontrollsystemets utformning	10
4.3	Karttjänst från 2012	10
4.4	Övergångslösning för 2011	11
5	Avslutande kommentar	11
	Bilaga 1.	12

1 Inledning

Sedan den 1 januari 2011 har Sverige en lagstiftning som reglerar hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. Syftet med hållbarhetskriterierna är att produktion och användning av biodrivmedel och flytande biobränslen ska bidra till minskade utsläpp av växthusgaser och att produktionen av råvara sker utan att värdefull natur hotas.

Lagstiftningen om hållbarhetskriterier är en följd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användning av energi från förnybara energikällor och om ändring och senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG. I direktivet anges förutom hållbarhetskriterier även bindande nationella mål för hur stor andel av den totala energianvändningen som ska utgöras av förnybar energi. Hållbarhetskriterierna måste vara uppfyllda för de biodrivmedel och flytande biobränsle som ska räknas med i dessa mål. Dessutom måste kriterierna vara uppfyllda för att man ska kunna få statligt finansiellt stöd för användning av dessa bränslen.

Implementeringen av direktiv 2009/28/EG i svensk lagstiftning har skett under ledning av Näringsdepartementet och Energimyndigheten. Regelverket består i sin helhet av tre författningar; lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen, förordning (SFS 2010:1532) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen och Statens energimyndighets föreskrifter (STEMFS 2011:1) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. Energimyndigheten utses som tillsynsmyndighet i förordningen.

Sedan regelverket kommit på plats har ytterligare arbete tagit vid där målet är att ta fram allmänna råd eller en handledning i hur regelverket ska tillämpas. Det arbetet startades upp under slutet av 2010 och pågår fortfarande. Arbetet är ett samarbete mellan Energimyndigheten, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket med Energimyndigheten som ansvarig och samordnande myndighet.

1.1 Uppdraget

Regeringen har gett Jordbruksverket i uppdrag att utforma ett kontrollsystem för hållbarhetskriterier (Bilaga 1). Kontrollsystemet ska omfatta de markanvändningskriterier som rör jordbruksmark och göra det möjligt att verifiera om råvaror för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen som produceras på jordbruksmark uppfyller hållbarhetskriterierna.

Uppdraget beslutades av regeringen den 17 februari 2011 och ska redovisas till Landsbygdsdepartementet senast den 10 juni 2011.

1.2 Uppdragets genomförande

I regelverket för hållbarhetskriterier är referenstidpunkten för markanvändning satt till 1 januari 2008. För uppdraget krävs därför information om jordbruksmarkens användning från åtminstone år 2007 och framåt.

Uppdraget sammanfaller till en del med det pågående myndighetssamarbetet kring hur regelverket ska tillämpas. Det arbetet fokuserar främst på hur regelverket ska tolkas, vilka krav som ställs samt definition av de olika markkategorierna. Relevanta delar av resultatet från myndighetssamarbetet har därför fått ligga till grund för uppdraget. I detta uppdrag ligger fokus på den praktiska utformningen av ett system för att kontrollera markanvändning. Information från blockdatabasen kommer att användas som utgångspunkt.

Arbetet har skett i samarbete mellan klimatenheten och regelutvecklingsenheten. Klimatenheten har haft det övergripande ansvaret för uppdragets genomförande och regelutvecklingsenheten har ansvarat för uttag och hantering av blockdatabasens information rörande jordbruksmark. På regelutvecklingsenheten har man startat upp ett projekt för den praktiska utvecklingen av ett webbaserat verktyg för ändamålet. Projektet kommer att pågå under hösten och den tjänst arbetet resulterat i ska vara färdig för användning vid årsskiftet.

Växt- och miljöavdelningen har deltagit för att bevaka frågor rörande betesmarker och slåtterängar. Vi har även haft regelbunden kontakt med marknadsaktörer för att inhämta synpunkter.

En beskrivning av det system för kontroll av jordbruksmarkens användning som uppdraget resulterat i kommer att ingå i de allmänna råd eller den handledning som Energimyndigheten ska ta fram. Det verktyg som utvecklas för att aktören ska kunna visa om råvaror från jordbruksmark uppfyller hållbarhetskriterierna för markanvändning kommer att finnas tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats¹.

2 Hållbarhetskriterierna

Hållbarhetskriterierna ställer krav som gäller för hela produktionskedjan, från markanvändning vid produktion av råvaror ända fram till och med användning av bränslet i fordon eller värmepannor. Kriterierna reglerar nivåer för växthusgasutsläpp och ställer krav på att marker med stora kollager, exempelvis torvmarker och skog, inte exploateras på ett sätt så att dessa kollager försvinner. Det finns även kriterier för hur marker med hög biologisk mångfald, till exempel betesmarker och naturskog, får användas.

För att kunna visa att de kriterier som gäller markanvändning är uppfyllda ställs det krav på spårbarhet. Det betyder att man ska kunna spåra den råvaran som används för att framställa biodrivmedel eller flytande biobränslen tillbaka till den mark där råvaran producerats.

¹ www.jordbruksverket.se

2.1 Krav rörande växthusgasutsläpp och ändrad markanvändning

För växthusgasutsläpp gäller att utsläppen från biodrivmedel och flytande biobränslen ska vara minst 35 % lägre jämfört med utsläppen från fossila bränslen. Kravet på växthusgasminskning kommer att öka till 50 % år 2017 och för nya anläggningar kommer kravet att vara 60 % från 2018. De utsläpp som ska räknas med är alla utsläpp av koldioxid, metan och lustgas som uppkommer under hela produktionsprocessen som börjar med odlingen av råvarorna och slutar med användningen av det färdiga bränslet. En metod för hur beräkningen kan göras beskrivs i föreskrifterna om hållbarhetskriterier². För produktionen av råvaror finns kriterier för vilka marker som får tas i anspråk för produktion samt för vad som gäller i de fall markanvändningen ändrats.

2.1.1 Mark med stora kollager

För att minska växthusgasutsläpp vid produktion av råvaror till biodrivmedel och flytande biobränslen finns kriterier som rör användning av mark med stora kollager. Kriterierna ska skydda kolrika marker från att exploateras på ett sätt som leder till att kollagren försvinner och istället avgår som koldioxid till atmosfären.

Mark med stora kollager är i detta sammanhang

- våtmarker
- torvmarker
- beskogade områden

För mark som var våtmark i januari 2008 gäller att markens status som våtmark inte får ändras. Det betyder att uttag av biomassa från en våtmark är hållbart så länge marken inte avvattnas.

Mark som i januari 2008 utgjordes av torvmark kan användas för produktion av råvara för framställning av biodrivmedel eller flytande biobränsle, såvida odling och skörd eller avverkning av råvaran inte medför dränering av tidigare odikad mark. Det innebär att råvaran inte får komma från torvmarker som nydikats efter 1 januari 2008. Restaurering eller rensning av befintliga diken för att upprätthålla eller återfå ursprunglig dräneringseffekt är tillåten.

Råvara från mark som var skog i januari 2008 får användas för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen om marken fortfarande är skog då råvaran hämtas. Skogsråvara anses alltså som hållbar om den kommer från mark som kontinuerligt återbeskogas. Ett undantag här är ”glost beskogad mark” dvs. mark som har en krontäckning mellan 10 och 30 %. Sådan mark kan användas för produktion av råvara utan krav på återbeskogning men om markanvändningen ändras ska utsläpp som kommer av kollagerförändringar tas med i beräkningen av växthusgasutsläpp.

² Statens energimyndighets föreskrifter (STEMFS 2011:1) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen, kap.7.

2.1.2 Ändrad markanvändning

Vid beräkning av minskning av växthusgasutsläppen ska ökade eller minskade utsläpp av koldioxid från kollagerförändringar som är en följd av ändrad markanvändning beaktas. Med ändrad markanvändning menas en ändring mellan kategorierna skogsmark, åkermark, gräsmark, våtmark, bebyggd mark och övrig mark. Ändringen ska räknas med om den skett efter 1 januari, 2008.

2.2 Hållbarhetskriterier för områden med hög biologisk mångfald

Ett syfte med hållbarhetskriterierna är att förhindra negativa effekter på värdefull natur och den biologiska mångfalden då råvara för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen produceras. Kriterierna begränsar därför möjligheten att använda råvara från

- naturskyddsområden
- naturskog
- gräsmark med hög biologisk mångfald

2.2.1 Skyddade områden

För skyddade områden gäller att råvara inte får produceras på mark som den 1 januari 2008 var skyddad eller senare skyddats för naturvårdssyften genom antingen legalt skydd eller genom beslut av myndighet. Ett undantag finns för råvara vars produktion eller skörd inte påverkar de naturvårdssyften som ligger till grund för det formella skyddet.

2.2.2 Naturskog

Råvaror för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen får inte odlas på mark som den 1 januari 2008 eller därefter utgjorts av naturskog eller annan trädbevuxen mark med inhemska arter, där det inte finns några klart synliga tecken på mänsklig verksamhet eller där de ekologiska processerna inte störts i betydande omfattning.

2.2.3 Gräsmark med hög biologisk mångfald

Gräsmark delas in i naturliga gräsmarker och icke naturliga gräsmarker. Naturliga gräsmarker definieras i lagen om hållbarhetskriterier³ som gräsmark som i avsaknad av mänsklig verksamhet förblir gräsmark och som bibehåller den naturliga artsammansättningen och sina ekologiska särdrag och processer. Med icke naturlig gräsmark avses gräsmark som i avsaknad av mänsklig verksamhet skulle upphöra att vara gräsmark. Icke naturliga gräsmarker är alltså per definition beroende av hävd och utgörs av områden som bibehåller sin status som gräsmark antingen genom bete eller slåtter. Icke naturlig gräsmark är således delar av jordbruksmarken.

³ Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

Naturliga gräsmarker i Sverige förekommer främst i fjällen och delar av dessa gräsmarker bör kunna sammanfalla med det som menas med naturliga gräsmarker med hög biologisk mångfald.

Icke naturlig gräsmark med hög biologisk mångfald bör i detta sammanhang vara betesmarker och slåtterängar som är rika på arter och inte skadade.

Enligt lagen om hållbarhetskriterier⁴ får inte råvara produceras på mark som den 1 januari 2008 eller senare varit gräsmark med hög biologisk mångfald. För icke naturlig gräsmark gäller att råvara får användas om uttaget av råvara är nödvändigt för att bibehålla markområdets beskaffenhet som gräsmark.

3 Vad innebär regelverket om hållbarhetskriterier för jordbruket?

En stor del av de råvaror som användas för framställning av biodrivmedel produceras på jordbruksmark. Detta gäller framför allt första generationens biodrivmedel som främst produceras från spannmål och oljeväxter. Den aktör som enligt lagen är skyldig att rapportera levererade eller använda kvantiteter hållbara biodrivmedel eller flytande biobränslen ska kunna visa om den mark som tagits i anspråk för produktionen av råvaran uppfyller de kriterier som gäller för jordbruksmark.

3.1 Vad gäller för jordbruksmark?

För att slutprodukten ska kunna bedömas som hållbar måste råvarorna kunna spåras tillbaka till sitt ursprung. Råvaror från jordbruksmark kan ha sitt ursprung i betesmarker, slåtterängar eller åkermark.

3.1.1 Betesmark och slåtteräng

För icke naturliga gräsmarker, dvs. betesmark och slåtteräng, gäller att råvara som har sitt ursprung här får användas för produktion av biodrivmedel och flytande biobränslen om uttaget är nödvändigt för att marken ska bibehålla sin status som gräsmark. Eftersom dessa marker skulle växa igen om de inte hävdas kan det villkoret anses som uppfyllt och det gäller även för betesmarker och slåtterängar med hög biologisk mångfald.

Det en aktör skulle behöva verifiera för råvara från betesmarker och slåtterängar är således att ingen ändrad markanvändning skett, dvs. att marken inte odlats upp. Detta stöds även i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Där föreskrivs att betesmarker och slåtterängar inte får nyodlas eller kultiveras om natur- eller kulturvärden kan skadas av åtgärden.

⁴ Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

3.1.2 Åkermark

Med åkermark menas mark som används eller kan användas till växtodling eller bete, och som är lämplig att plöja. I åkermark ingår även marker, där det odlas fleråriga växter, såsom salix, hybridasp och poppel (energiskog), julgranar, fruktträd, bärbuskar, etc. Detta gäller under förutsättning att odlingen inte sker på mark som enligt nationella bestämmelser är skogsmark.

Även för åkermark är det ändrad markanvändning som är den springande punkten. Om den råvara man använt för att framställa biodrivmedel eller flytande biobränsle kommer från åkermark som inte var åkermark i januari 2008 måste man räkna med växthusgasutsläpp förknippade med förändringar i kollager som kommer av att markens användning ändrats. Här behöver man alltså kunna visa att den åkermark en råvara odlats på ett visst år även var åkermark i januari 2008.

3.2 Identifierade kontrollbehov

För att komma fram till hur verifiering av markanvändning kan gå till har arbetet i myndigheternas arbetsgrupp fokuserat en hel del på redan befintlig lagstiftning kring markanvändning och miljöhänsyn. Det är den rapporteringsskyldige som har att bevisa att produkten som levererats eller använts är hållbar. Vi har därför tittat på om den myndighetskontroll som redan sker kan anses som tillräcklig eller om den rapporteringsskyldige aktören själv måste utveckla ett system för att kontrollera att kriterierna för markanvändning uppfyllts.

För råvaror från jordbruksmark finns idag inget befintligt kontrollsystem som garanterar att råvaror inte odlas på mark med hög biologisk mångfald eller visar om markanvändningen ändrats. Enligt regelverket måste därmed den rapporteringsskyldige aktören via sitt kontrollsystem för hållbarhet kunna säkerställa att råvaran är producerad på mark som är tillåten enligt hållbarhetskriterierna. Aktören måste också kunna visa om råvaran producerats på mark där markanvändningen ändrats sedan januari 2008.

3.3 Regelbörd

Regelverket medför givetvis ett merarbete för den aktör som är rapporteringsskyldig men även för råvaruleverantörer som måste förse aktören med nödvändig information om råvarans ursprung. Råvaruleverantören kommer att bli tvungen att, tillsammans med sin produkt, lämna information om på vilken mark grödan odlades. För mark som ingår i systemet med jordbrukarstöd finns sådan information relativt lättillgänglig eftersom brukaren i sin årliga ansökan om stöd redovisar vilka skiften/jordbruksblock som används som betesmark eller slåtteräng och vilka man avser att använda för odling samt vilka grödor man ska odla. Information om vilken mark som råvaran kan komma ifrån finns alltså i stort sett redan sammanställd.

För den marknadsaktör som sedan ska använda uppgifterna om den mark som tagits i anspråk för produktion av råvaror blir arbetsbördan större. Här ska de uppgifter om råvarans ursprung på något sätt jämföras med information om jordbruksmarkens användning aktuellt år samt även med användningen 2008. Omfattningen av det merarbete som regelverket orsakar för den rapporteringsskyldige marknadsaktören

varierar beroende på antalet leverantörer av råvara. Har aktören många leverantörer blir det givetvis fler att kontrollera. Dock krävs inte kontroll av alla, spårbarheten gäller för alla partier av råvaran men för kontrollerna godtas stickprov. Arbetsbördan kan också komma att variera beroende på vilken typ av system för verifiering som väljs. På grund av de osäkerheter som råder kring arbetsbördans omfattning och storlek är det i detta skede inte möjligt att uppskatta den exakta regelbördan som kommer av detta nya regelverk. För att underlätta för berörda aktörer finns dock ett tydligt behov av ett enkelt verktyg som bygger på lättillgänglig information om jordbruksmarken och dess användning.

4 System för verifiering

Ett kontrollsystem för verifiering av markanvändning bör om möjligt byggas på uppgifter som redan finns samlade för att inte öka på den administrativa bördan för de som är berörda. För råvaruleverantören kan detta vara SAM-ansökan där uppgifter om vilka block som tagits i anspråk för odling av olika grödor redovisas då brukaren söker stöd. För information om jordbruksmarkens indelning i åkermark respektive betesmark eller slätteräng kan jordbruksverkets blockdatabas användas.

4.1 Blockdatabasen

All jordbruksmark som ingår i systemet för jordbrukarstöd finns registrerad i Jordbruksverkets blockdatabas. Blockdatabasen är GIS-baserad och visar jordbruksmarken indelad i block utmärkta på kartor. De marker för vilka man ansökt om stöd finns registrerade och blockdatabasen visar markanvändningen grundat på brukarnas egna uppgifter då de söker stöd för den verksamhet som bedrivs på marken. För dessa marker är det möjligt att verifiera markanvändning på stor detaljnivå.

Blockdatabasen omfattar enbart jordbruksmark som ingår i stödsystemet. Detta betyder att den inte kan användas för att verifiera mark utanför systemet. Den jordbruksmark som finns utanför systemet utgörs troligen främst av betesmark och små arealer betesvall på åkermark. Eftersom jordbrukarstödet utgör en viktig inkomstkälla för jordbrukare är det osannolikt att företag som har jordbruket som huvudsaklig inkomstkälla skulle vilja avstå från detta. De råvaror som produceras för framställning av biodrivmedel och flytande biobränslen bör därmed med få undantag komma från mark som finns registrerad i blockdatabasen.

4.1.1 Verifiering av mark som inte ingår i blockdatabasen

Marker där man enligt uppgift har producerat jordbruksråvaror för biodrivmedel och flytande biobränslen och som år 2008 inte var registrerade i blockdatabasen som åkermark, betesmark eller slätteräng får utredas separat och verifieras på annat sätt. Detta kan vara marker som med anledning av den inventering av alla jordbruksblock i Sverige som genomfördes under 2009 fått ändrad utbredning eller ändrade blockgränser. Det kan också gälla jordbruksmark som nyregistrerats efter 2008. För att visa vad mark som inte återfinns i blockdatabasen användes till i januari 2008 kan man

använda fotografier eller annan dokumentation. För betesmarker och slåtterängar kan information i databasen TUVAS⁵ användas som komplement.

4.2 Kontrollsystemets utformning

Det projekt som startat på regelutvecklingsenheten och som ska utforma ett system för verifiering av jordbruksmarkens användning har som mål att information från blockdatabasen ska göras tillgänglig och användbar för att verifiera att hållbarhetskriterierna som gäller för jordbruksmark är uppfyllda. Ytterligare underlag som kommer att behövas, och som den rapporteringsskyldige marknadsaktören får samla in, är uppgifter om på vilka jordbruksblock råvaran är odlad.

Efter önskemål från marknadsaktörer som ska göra dessa verifieringar, har möjligheten att bara visa mark som nyodlats efter 1/1 2008 utretts. Att bygga verifieringssystemet enbart på uppgifter om nyodlad mark involverar dock många felkällor. Nyodling ska visserligen anmälas till Länsstyrelsen men detta sker troligen i begränsad omfattning. Om man ser till de arealer som av någon anledning inte fanns med i blockdatabasen 2007 så rör det sig ofta om en mängd små ytor som lika gärna kan ha tillkommit genom blockredigering vid den blockinventering som genomfördes 2008-2010, eller vid normal ajourhållning av blockdatabasen. Att försöka fånga den nyodlade marken via blockdatabasen uppfyller därför troligen inte tillförlitlighetskravet i lagen om hållbarhetskriterier.

Det som kan visas med säkerhet är istället de jordbruksblock som det söktes stöd för något av åren 2005-2007 och vilket av ägoslagen åkermark, betesmark eller slåtteräng som gällde de stödåren. Denna information jämförs sedan med blockidentiteterna och ägoslagen för det aktuella odlingsåret vid verifieringen. För råvaruproducenten bör denna lösning inte skapa något större merarbete eftersom den information som ska tillhandahållas är blockidentiteten hos den mark där råvara odlats. Denna information finns redan sammanställd i brukarens SAM-ansökan.

4.3 Karttjänst från 2012

Från och med 2012 är avsikten att ha en karttjänst tillgänglig på Jordbruksverkets hemsida där aktörerna på biobränslemarknaden kan zooma in till sin råvaruleverantörs marker och antingen finna friklassade ”gröna” områden eller ”röda” som då får utredas vidare för att finna bakgrunden till detta. För att minska antalet block som det av någon anledning inte söktes stöd för just 2007 kan man lägga till aggregerad information från ett par år bakåt i tiden. Kommissionen har publicerat ett meddelande om det praktiska genomförandet av hållbarhetssystemet där man tillåter att även äldre bevis används.

Målet är att aktörerna på biobränslemarknaden ska möta en webbaserad karttjänst där de på ett interaktivt, enkelt och effektivt sätt ska kunna verifiera att hållbarhetskriterierna är uppfyllda för de partier biomassa som de hanterar. Dessutom ska rutiner utarbetas för hur den fortsatta utredning ska ske rörande markstatusen, vilken kommer att behövas om karttjänsten skulle ge ett negativt svar rörande hållbarheten.

⁵ www.jordbruksverket.se/tuva

4.4 Övergångslösning för 2011

Som övergångslösning för stödår 2011 finns på Jordbruksverkets hemsida länsvi s grupperade pdf:er med blockidentiteter för den mark som var registrerad som åkermark 2007 (vilket bäst motsvarar situationen 1 jan 2008). Detta innebär att aktörerna, genom att matcha blockidentiteterna med de uppgifter de har om sin råvaras ursprung, själva kan söka i filerna efter de block där deras råvara odlats och verifiera att det var åkermark även 2008 och att ingen ändrad markanvändning skett.

5 Avslutande kommentar

I direktiv 2009/28/EG, som ligger till grund för det svenska regelverket om hållbarhetskriterier, anges att kommissionen kommer att följa upp och se över reglerna samt i vissa fall komma med kompletteringar. Kompletteringar gäller bland annat gräsmarker med hög biologisk mångfald där man aviserat förtydliganden om definition och utbredning. Förtydliganden och kompletteringar från kommissionen kan komma att leda till förändringar i nu gällande regelverk.

Bilaga 1.

REGERINGEN

Landsbygdsdepartementet

Regeringsbeslut 7

2011-02-17

L2011/572

Statens jordbruksverk
551 82 JÖNKÖPING

Utveckling av kontrollsystem för hållbarhetskriterier

Regeringens beslut

Regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att utforma ett kontrollsystem för hållbarhetskriterier som gör det möjligt att verifiera att markanvändningskriterierna rörande jordbruksmark är uppfyllda.

Medel för uppdraget ska belasta det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:9 *Statens jordbruksverk* och får högst uppgå till 1 000 000 kronor.

Uppdraget ska redovisas till Landsbygdsdepartementet senast den 10 juni 2011.

Skälen för regeringens beslut

Hållbarhetskriterierna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (även kallat förnybarhetsdirektivet) har genomförts i svensk lagstiftning genom lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. I och med detta aktualiseras behovet av ett kontrollsystem för att övervaka vissa markanvändningsaspekter. Jordbruksverket har meddelat att databasen för registrering och identifiering av stödberättigad jordbruksmark inom EU (blockdatabasen) primärt kan användas för ändamålet. Dock krävs systemutveckling och utredning av flera aspekter innan ett fungerande kontrollsystem kan utformas. Enligt meddelande från kommissionen om det praktiska genomförandet av EU:s hållbarhetsystem för biodrivmedel och flytande biobränslen och om beräkningsregler för biodrivmedel av den 19 juni 2010 kan det t.ex. bli nödvändigt att bygga upp ett system för att beskriva markanvändning och dess förändring.

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Fredsgatan 8

Telefonnummer
08-405 10 00
Telefax
08-20 64 96

E-post: registrator@varl.mil.se
Faks
156 81 MINAÖH S

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utgiftsområde 23) gör regeringen bedömningen att anslaget 1:9 *Statens jordbruksverk*, vilket används för verkets förvaltningskostnader, ska tillföras 5 miljoner kronor under 2011 för insatser inom energiområdet. I Jordbruksverkets regleringsbrev för 2011 villkoras att medlen får användas först efter beslut av regeringen.

På regeringens vägnar

Eskil Erlandsson

Anette Madsen

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM/EU
Finansdepartementet/BA
Miljödepartementet/Mk
Näringsdepartementet/E
Energimyndigheten

Rapporten kan beställas från
Jordbruksverket,
551 82 Jönköping
Tfn 036-15 50 00 (vx)
Fax 036 34 04 14
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
Internet: www.jordbruksverket.se

ISSN 1102-3007
ISRN SJV-R-/SE
SJV offset, Jönköping,
RA: